

آیین نامه وجین

۱ - تعاریف آیین نامه

وجین : عمل حذف کردن نسخه های زائد کتابها و موادی است که به ندرت مورد استفاده قرار میگیرند یا به کلی قابل استفاده نیستند.

کتابدار متخصص : کسی که دارای مدرک کارشناسی و یا بالاتر بوده و یا حداقل ۷ سال سابقه و تجربه عملی در کتابخانه های دانشگاه رداشته باشد.

ویرایش : اگر نویسنده اصلی و یا شخص دیگری در متن منابع تغییراتی بدهد و منبع به چاپ برسد ویرایش نامیده میشود (حتی اگر در قطع ، صحافی ، تصاویر و... کتاب نیز تغییراتی داده شود ویرایش جدید تلقی می گردد).

مقدمه

وجین در علم کتابداری بیشتر به تصفیه و پالایش مجموعه کتابخانه از مواد اطلاعاتی بی استفاده و یا از رده خارج و یا موادی که بندرت از آنها استفاده میشود تعبیر شده است و یکی از عناصر مهم مجموعه سازی است. برای آنکه کتابخانه تبدیل به

انباری مرده از کتاب و سایر منابع اطلاعاتی بلا استفاده نگردد، عمل وجین منابع امری ضروری است. ارزشیابی منابع موجود و به تبع آن کنار گذاشتن منابعی که به دلایل منطقی باید از مجموعه کتابخانه خارج شوند یکی از وجوه اساسی مدیریت مجموعه است و باید به طور ثابت، دائمی و منظم انجام گیرد. برای وجین کردن مشکلاتی چون کمبود وقت ، پرسنل ، و یا امکان انتخاب غلط در مورد حذف

منابع وجود دارد. به همین منظور آئین نامه وجین منابع اطلاعاتی کتابخانه های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی سمنان تدوین یافته است تا با تلاش همکاران کتابدار در کتابخانه های تحت پوشش به لحاظ محتوای اطلاعاتی ، شاهد مجموعه هایی پویا تر و جذابتر برای جامعه دانشگاهی باشیم .

۲- اهداف وجین منابع کتابخانه

۱- ایجاد فضای مناسب و کافی برای منابع جدید

۲- سهولت دسترسی به منابع اطلاعات موجود

۳- پویا و زنده نگهداشتن مجموعه کتابخانه

-مراحل انجام وجین

۳-۱ رف خوانی :

قبل از شروع عملیات وجین ابتدا عمل رف خوانی کتابخانه مربوطه انجام می شود (بنا به پیشنهاد ریاست کتابخانه مرکزی و موافقت هیئت رئیسه دانشگاه در حال حاضر هر ۳ سال یکبار انجام می گیرد.) و تمامی منابع مجموعه ها از لحاظ منابع مفقودی ، امانت و موجودی کنترل و بازبینی می شود. این کار توسط کتابداران کتابخانه مربوطه صورت می گیرد.

* تبصره یک : شروع کار وجین منابع در هر کتابخانه بدون انجام رف خوانی غیرممکن و ممنوع است.

*تبصره دو: جهت این امر کتابخانه ها به تشخیص سرپرست کتابخانه می توانند وظایف سرویس دهی و خدمات امانت خود را در مقطع زمانی مناسب تعطیل نمایند تا با دقت بیشتری مراحل فوق انجام شود.

*تبصره سه : کتابخانه های تحت پوشش برای انجام عمل وجین کتابها می بایستی زمان و وقت مناسب و خاصی را برای دقت بیشتر در وجین منابع انتخاب نمایند. بهترین مقطع زمانی تعطیلات بین دو ترم تحصیلی و یا آخر هر سال پیشنهاد می گردد.

*تبصره چهار: کتابداران می بایست مشخصات کتب مفقودی را طبق فرم شماره چهار تنظیم نموده و به کتابخانه مرکزی دانشگاه ارسال نمایند.

۳-۲ ارزیابی مجموعه :

باتوجه به مفاهیم موجود در مقدمه ، کتابداران موظفند در این مرحله ابتدا کتب مرجع (فرانس) رشته های تخصصی مرکز مربوطه که از نظر زمان و ویرایش روزآمد می گردند را تشخیص داده

و سپس در صورت تهیه ویرایش های جدید ، ویرایشهای قبلی را وجین نمایند.

۳-۳ معیارها و ضوابط وجین :

کتابداران می توانند حسب تشخیص و مقررات وضع شده کتب موجود را با توجه به وضع ظاهری ، نسخ تکراری، میزان استفاده و یا محتوای قدیمی به شرح زیر از مجموعه ی کتابخانه وجین نمایند.

۳-۳-۱ کتابهای فرسوده و مستعمل که امکان صحافی و یا اصلاح نداشته و در حال حاضر نیز از اعتبار علمی لازم برخوردار نیستند جزو کتب وجینی محسوب میشوند

۳-۳-۲ نسخه های تکراری و فراوان از یک عنوان و یک ویرایش را که به تشخیص کتابدار از اهمیت و استفاده آن کاسته شده است را میتوان به یک یا چند نسخه محدود تقلیل داد.

تبصره : کتابداران میتوانند در صورت نیاز تعدادی از نسخ حداقل یک ویرایش قدیمی ترا و ویرایش آخر کتاب را نیز در مجموعه خود و در کنار ویرایشهای جدید حفظ نمایند.

۳-۲ ارزیابی مجموعه :

باتوجه به مفاهیم موجود در مقدمه ، کتابداران موظفند در این مرحله ابتدا کتب مرجع (فرانس) رشته های تخصصی مرکز مربوطه که از نظر زمان و ویرایش روزآمد می گردند را تشخیص داده

وسپس در صورت تهیه ویرایش های جدید ، ویرایشهای قبلی را وجین نمایند.

۳-۳ معیارها و ضوابط وجین :

کتابداران می توانند حسب تشخیص و مقررات وضع شده کتب موجود را با توجه به وضع ظاهری ، نسخ تکراری، میزان استفاده و یا محتوای قدیمی به شرح زیر از مجموعه ی کتابخانه وجین نمایند.

۳-۳-۱ کتابهای فرسوده و مستعمل که امکان صحافی و یا اصلاح نداشته و در حال حاضر نیز از اعتبار علمی لازم برخوردار نیستند جزو کتب وجینی محسوب میشوند

۳-۳-۲ نسخه های تکراری و فراوان از یک عنوان و یک ویرایش را که به تشخیص کتابدار از اهمیت و استفاده آن کاسته شده است را میتوان به یک یا چند نسخه محدود تقلیل داد.

تبصره : کتابداران میتوانند در صورت نیاز تعدادی از نسخ حداقل یک ویرایش قدیمی ترازو ویرایش آخر کتاب را نیز در مجموعه خود و در کنار ویرایشهای جدید حفظ نمایند.

۳-۳-۳ کتب پر استفاده که امکان تهیه ویرایش جدید آنها به هر دلیل فراهم نباشد تا زمان خریداری باید با صحافی در کتابخانه نگهداری شوند و وجین آنها ممنوع می باشد.

۳-۳-۴ کتبی که از نظر ترجمه ، موضوع ، محتوا، زمان یا ویرایش قدیمی شده اند و در طی سه سال گذشته استفاده کننده ای نداشته اند بنابه نظر کتابداران می توانند وجین گردند.

۳-۴-۵ در مورد نشریات ادواری و مجلات صرفاً مواردی که بصورت تکی و یا هدایی ارسال شده اند و از نظر محدوده زمانی قدیمی بوده (بیش از ۲ سال از انتشارات آن گذشته باشد) و در حال حاضر نیز نسخ روزآمد آنها به کتابخانه مربوطه ارسال نمی گردد، می توانند وجین گردند.

۴ - پس از وجین :

۴-۴-۱ تمامی کتابخانه ها موظفند پس از وجین کتابهای مذکور ، آن ها را از دفتر ثبت و نرم افزار جامع کتابخانه حذف نمایند.

۴-۴-۲ کتابخانه مرکزی و سایر کتابخانه های تابعه می توانند کلیه کتب وجین شده را با کسب اجازه از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه ابتدا به مدت ۲ ماه در معرض دید اعضا قرار دهند تا به طور رایگان در اختیار آنها قرار گرفته سپس اقدام به فروش آنها نموده ، درآمد حاصله از آن صرف خرید کتابخانه یا تجهیزات برای کتابخانه شود.

۴-۳-۴ لیست منابع وجین شده باید در اختیار امین اموال مجموعه تشکیلاتی مرتبط قرار گیرد
تا از لیست اموال کتابخانه و تعهد کتابداران خارج شود